

سال چهارم، دوره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۸، شماره پیاپی ۷
صفحات ۴۶-۲۳

مجالس النفايس نقطه عطفی در معاصر نویسی

سعید رادفر^{*۱}

دکتر محمود فتوحی رودمعجنی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۴/۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۶/۱۹

چکیده

مورخان و خوانندگان تاریخ ادبیات همیشه در تاریخ به دنبال مطالبی دست‌اول و اصیل بوده‌اند. از این روی آثار تذکره‌نویسانی که درباره هم‌عصران خویش نگاشته‌اند همواره دارای اهمیت و اعتبار بیشتری بوده‌است. با توجه به اعتبار معاصرنگاری در تاریخ ادبیات این جستار بر آن است تا روش معاصر نویسی در تذکره مجالس النفايس را به‌مثابه نخستین تذکره عصری در قلمرو ایران فرهنگی مورد بررسی قرار دهد. به همین منظور شرح حال شاعران معاصر علی‌شیر نوایی را در تذکره مجالس النفايس با کمک مؤلفه‌هایی تحلیل می‌کنیم که بضعاً از روش «تراجم‌نگاری» اخذ کرده‌ایم. بررسی‌ها نشان می‌دهد مؤلفه‌ای که به این تذکره اعتبار و اهمیت می‌بخشد عنصر «مؤلف» است. اهمیت این عنصر تا اندازه‌ای است که اگر آن را از مجالس النفايس جدا کنیم کل ساختار و معیار تذکره به هم می‌خورد. نتیجه حاصل از این بررسی این است که معاصر نویسی امیرعلی‌شیر نوایی نگارشی «مؤلف‌محور» است. نوایی از نوشتن تذکره‌ای عصری علاوه بر ثبت نام شاعران معاصر خویش، انگیزه‌های دیگری همچون تثبیت خویش به‌مثابه شخصیت اول فرهنگی هرات، تثبیت جریان‌های فرهنگی-ادبی آن روزگار و مانند آن داشته‌است.

واژگان کلیدی: تاریخ ادبیات، تذکره، تذکره‌پژوهی، معاصر نویسی، تذکره عصری

* saeidradfar6674@gmail.com

۱. دانشجوی دکترای زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد

۲. استاد رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد